

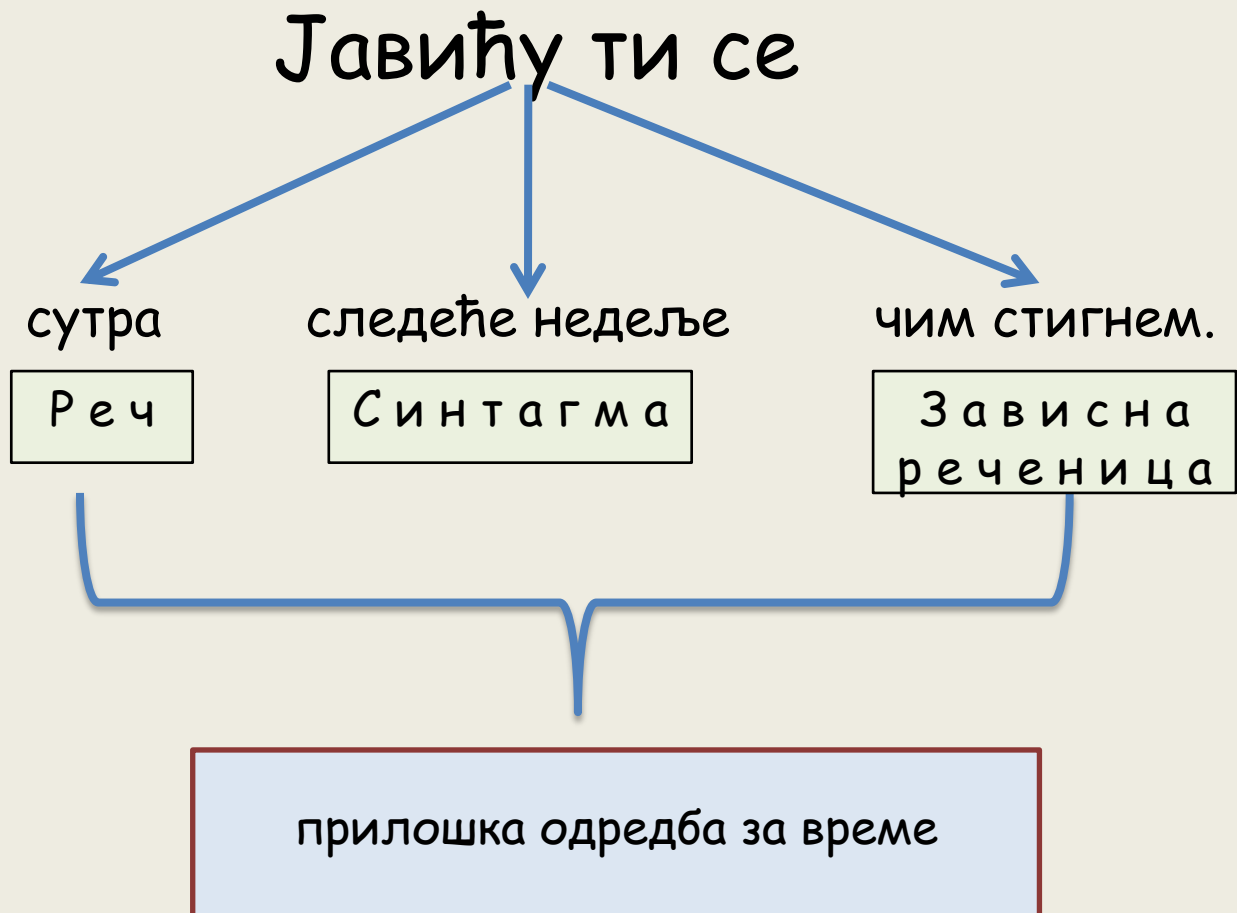
Свих осим предиката!

Исказивање реченичних чланова

- речју
- синтагмом
- зависном реченицом

предлошко-падежном конструкцијом

Пример!

Пример!

Ушла ми је у срце

неприметно

нечујним кораком

као да лебди на
крилима ветра

Реч

Синтагма

Зависна
реченица

прилошка одредба за начин

Предлошко-падежна конструкција

Чим сване, крећемо на море.

У зору крећемо на море.

(у + акузатив)

Баш је лепо тамо где се шетамо!

Баш је лепо на шеталишту!

(на + локатив)

Предлошко-падежна конструкција

Купио сам јој поклон који нема
украсну машту.

Купио сам јој поклон
без украсне маште.
(без + генитив)

Ленштина зими гладује.

Лењ човек

зими гладује.

Ко лети 'ландује

, зими гладује.

Реченични члан?

У следећим реченицама подвуци субјекат, а затим напиши да ли је исказан речју или синтагмом:

а) Милош свира гитару. _____ **РЕЧЈУ**

б) Мој брат од тетке свира гитару. _____ **СИНТАГМОМ**

Могу ли и други реченични чланови бити исказани и речју и синтагмом? Који реченични члан не може бити исказан синтагмом?

Сви реченични чланови (осим предиката) могу бити исказани речју или синтагмом.

Прочитај примере и допуни дате реченице:

Купила сам	хаљину.	реч
	црвену хаљину са кратким рукавима.	синтагма

ПРАВИ ОБЈЕКАТ

а) И речју и синтагмом овде је исказан _____.

Милош је послао поруку	Ани.	реч
	својој најбољој другарици.	синтагма

НЕПРАВИ ОБЈЕКАТ

б) И речју и синтагмом овде је исказан _____.

Изговорио је то	шапатом.	реч
	једва чујним гласом.	синтагма

в) И речју и синтагмом овде је исказана прилошка одредба за начин.

Ана је	песникиња.	реч
	веома талентована песникиња.	синтагма

г) И речју и синтагмом овде је исказан именски део предиката (предикатив).

Закључак!

Сви реченични чланови
осим ПРЕДИКАТА
могу бити исказани речју или
синтагмом или зависном
реченицом.

Закључак!

Група од две или више речи повезаних заједничким значењем и функцијом у реченици назива се СИНТАГМА, а предикатска реченица је скуп речи који обавезно садржи ГЛАГОЛ у личном глаголском облику.

Задатак:

а) Издвојте субјекатску синтагму:

Тешко уздише Маркова мајка.

б) Издвојте објекатску синтагму:

У округлом удубљењу од камена
угледали смо светлу зелену воду.

У предњем делу стајао је велики
правоугаони орахов сто, кућна трпеза.

П. Угринов „Стара породична кућа“

Из дате речанице издвојите:

а) синтагму у служби граматичког субјекта

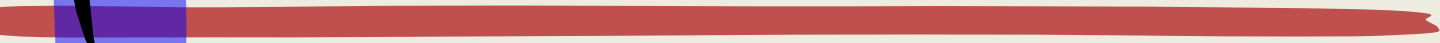
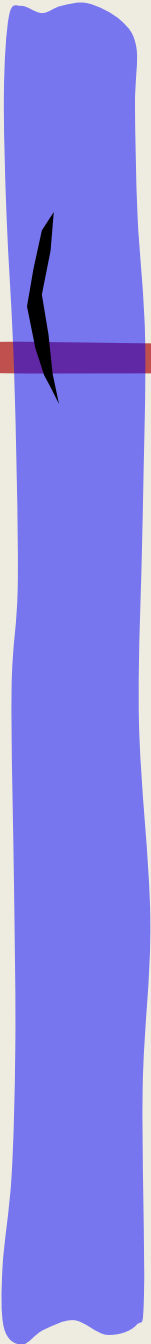
велики правоугаони орахов сто

б) синтагму у служби апозиције

кућна трпеза

в) синтагму у локативу у служби прилошке одредбе за место

(у) предњем делу

У следећој реченици одредите
прави (ближи) објекат, а затим га
искажите помоћу синтагме:

**Те вечери гледали смо са
уживањем утакмицу.**

добру утакмицу

Допуните следећу реченицу синтагмом у служби именованог дела предиката.

Пера је одувек био пажљив возач.

Издвојите из следеће реченице неправи (даљи) објекат исказан синтагмом.

**Жена узме кукурузну погачу и подели
је гладној деци.**

Саставите реченицу у којој ћете употребити:

а) синтагму **свој први наступ** у служби прилошке одредбе за узрок

Имала сам трему због свог првог наступа.

б) синтагму **спретне руке твоје мајке** у функцији неправог објекта

Увек сам се дивио спретним рукама твоје мајке.